

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

תענית דף יא.

ההולך בדרך לא יאכל יותר משאוכל בשנות רעבון, מה נפ"מ בין הטעמים דלהלן?

למעט בני א"י: שמה יחסרו לו מזונות	למעט בני בבל: שלא יתקלקלו מעיו	
יש לו לחוש	אין לו לחוש	כשיושב בספינה ¹ ; אם היתה כרסו רחבה ²
אין לו לחוש	יש לו לחוש	כשהולך מכפר לכפר

כיצד נקרא היושב בתענית?

ומדוע?	כיצד נקרא?	
ק"ו מנזיר שנאמר בו "חטא" ⁴	נקרא חוטא ³	לשמואל
ק"ו מנזיר שנאמר בו "קדוש" ⁵	כשיכול לצער עצמו - נקרא קדוש	לר' אלעזר
דכתיב "גומל נפשו איש חסד" ⁶	נקרא חסיד	לריש לקיש

לענין מה מצינו שנזיר נקרא חוטא ולענין מה מצינו שנקרא קדוש?

קדוש	חוטא	
שער הנזיר קדוש ואסור בהנאה	על מה שציער עצמו מהיין	לשמואל / לר' אלעזר הקפר
נזיר נקרא קדוש שציער עצמו מיין	אם לא נזהר וטימא עצמו	לר' אלעזר האמורא

¹ כשהוא בספינה אין לו טורח הדרך דאינו מתאמץ בה, ולכן החשש הוא רק משום שמא יחסרו מזונותיו ולא שמא יתקלקלו מעיו.

² מצינו במעשה דרב פפא שהיה אוכל על כל פרסה חדא ריפתא, ומזה מוכח שסובר את הטעם משום מעיינא ולא היה חושש לזה משום שהיה בעל בשר וכרס רחבה וכמות כזו לא נחשבת אצלו הרבה, פירוש אחר משום שהיה בעל בשר וכרס רחבה יכל לאכול הרבה ולא מזיק לו.

³ אכן כתבו התוס' (בד"ה אמר), דגם שמואל עצמו מודה שהמצוה שהוא עושה יותר גדולה מן העבירה, ולכך ראוי לו לנדור בנזיר אם צריך לכך כגון שראה סוטה בקלקולה, וכן להתענות אם צריך להתענות לכפרה או תענית חלום.

⁴ ומה נזיר שרק ציער עצמו מן היין נקרא חוטא, היושב בתענית שמצער עצמו מכל דבר לא כ"ש שנקרא חוטא.

⁵ ומה נזיר שרק ציער עצמו מדבר אחד נקרא קדוש, היושב בתענית שציער עצמו מכל דבר לא כ"ש שנקרא קדוש.

⁶ פירוש תיבת "גומל" היא מלשון נגמר שמפריד את נפשו ממאכל ומשתה. פירוש אחר, "גומל" מלשון תגמול שמשלים את נפשו לקונו ע"י התענית. ותוס' פירשו להיפך, שהגומל חסד לנפשו ולא מתענה - נקרא חסיד.